

Σχολική Ετοιμότητα Πώς μπορεί να ξέρει ένας γονιός αν το παιδί του είναι έτοιμο για το σχολείο;

Πώς μπορεί να ξέρει ένας γονιός αν το παιδί του είναι έτοιμο για το σχολείο;

Οι απαιτήσεις στην πρώτη τάξη του δημοτικού έχουν αυξηθεί πολύ τα τελευταία χρόνια, ειδικά με το νέο αναλυτικό πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας. Οι γονείς πρέπει λοιπόν να είναι όσο το δυνατόν πιο σίγουροι ότι το παιδί τους έχει τις βάσεις για μια επιτυχή πορεία στο σχολείο. Εάν για κάποιο λόγο έχουν αμφιβολίες τότε θα ήταν καλό να συζητήσουν με την νηπιαγωγό και στη συνέχεια να μεριμνήσουν για μια ενδελεχή αξιολόγηση του παιδιού. Σύμφωνα με πολλές επιστημονικές έρευνες, είναι σημαντικό να εντοπίσουμε τα παιδιά που ενδέχεται να παρουσιάσουν δυσκολίες στη μάθηση, πριν την έναρξη της φοίτησής τους στο δημοτικό. Αν αυτές οι δυσκολίες ανιχνευθούν εγκαίρως και αντιμετωπισθούν, τότε το παιδί θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του σχολείου με επιτυχία.

Μπορούν οι μαθησιακές ιδιαιτερότητες ενός παιδιού να εντοπισθούν στο νηπιαγωγείο;

Η ανίχνευση των μαθησιακών ιδιαιτεροτήτων ενός παιδιού μπορεί να γίνει από το νηπιαγωγείο ακόμη. Υπάρχουν πολλά ενδεικτικά στοιχεία τα οποία μπορούν να μας βοηθήσουν να εντοπίσουμε τα παιδιά που πιθανώς να αντιμετωπίσουν μαθησιακές δυσκολίες στην μαθητική τους ζωή. Οι γονείς θα

πρέπει να ζητήσουν βοήθεια εάν εντοπίσουν τις παρακάτω ενδείξεις στα παιδιά τους. Βέβαια δεν είναι απαραίτητο ένα παιδί να παρουσιάσει όλες τις αδυναμίες που αναφέρονται παρακάτω για να θεωρήσουμε ότι ανήκει στην ομάδα “υψηλού κινδύνου”.

ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

- Αντιστρέφουν συλλαβές (π.χ.: λένε Παθαναιϊκός αντί για Παναθηναϊκός).
- Μπερδεύουν γράμματα που συγγενεύουν ηχητικά (π.χ.: λένε ψαλίβι αντί για ψαλίδι)
- Συγχέουν λέξεις που μοιάζουν ηχητικά (π.χ.: γεμίσει / γεννήσει, λάδι / λάθη).
- Έχουν περιορισμένο λεξιλόγιο και κάνουν γραμματικά και συντακτικά λάθη.
- Δυσκολεύονται να αποστηθίσουν τραγουδάκια.
- Αδυνατούν να διηγηθούν κάτι που τους συνέβει ή να αφηγηθούν μια ιστορία παραθέτοντας τα γεγονότα στη σωστή χρονική αλληλουχία.
- Οι προτάσεις τους δεν είναι ολοκληρωμένες νοηματικά.
- Δυσκολεύονται να ονομάσουν αντικείμενα που βρίσκονται στο άμεσο περιβάλλον τους με την ανάλογη ονομασία τους (π.χ.: “κλειδί” με την εικόνα ενός κλειδιού) με αποτέλεσμα να κάνουν παύσεις, ψάχνοντας να βρουν τη σωστή λέξη, καθώς μιλάνε ή να καταφεύγουν σε χειρονομίες προκειμένου να επικοινωνήσουν με το συνομιλητή τους.

ΟΠΤΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

- Δυσκολεύονται να σχεδιάσουν ορισμένα σχήματα (π.χ.: ρόμβος).
- Κρατούν αδέξια το μολύβι.
- Δεν χειρίζονται σωστά το ψαλίδι.
- Δυσκολεύονται να χρωματίσουν εντός πλαισίου.
- Δεν ξέρουν να γράψουν το όνομά τους ή το γράφουν λάθος.
- Συγχέουν γράμματα που μοιάζουν οπτικά (π.χ.: φ/θ, γ/χ).
- Αδυνατούν να κουμπώσουν τα κουμπιά ή το φερμουάρ τους.
- Δυσκολεύονται με παιχνίδια, όπως τα LEGO.
- Αδυνατούν να κάνουν ποδήλατο ή να ασχοληθούν με αθλήματα που έχουν σχέση με τη μπάλα.

ΠΡΟΜΑΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

- Αδυνατούν να ξεχωρίσουν και να συγκρίνουν ποσότητες.
- Μπερδεύονται στην αρίθμηση ένα προς ένα.

ΟΠΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ

- Αδυνατούν να εντοπίσουν ομοιότητες ή διαφορές ανάμεσα σε δύο εικόνες ή σχήματα.

ΜΝΗΜΗ

- Ξεχνούν τις οδηγίες που δίνει η δασκάλα σχετικά με τις ασχολίες τους μέσα στην τάξη ή τι πρέπει να ετοιμάσουν για την επόμενη μέρα.

- Ξεχνούν τα πράγματά τους στο σχολείο.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ

- Αφαιρούνται και αδυνατούν να μείνουν συγκεντρωμένα σε μια δραστηριότητα.

ΧΩΡΟΧΡΟΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

- Μπερδεύονται με την κατεύθυνση (αριστερά/δεξιά, πάνω/κάτω) και με την τοποθέτησή τους μέσα στο χώρο.
- Δυσκολεύονται να επαναλάβουν με τη σωστή σειρά τις μέρες της εβδομάδας, τις εποχές και αργότερα τους μήνες.
- Δυσκολεύονται στη σωστή χρήση χρονικών επιρρημάτων (π.χ.: πριν, τώρα, μετά, χθες, αύριο).
- Υστερούν στην κατανόηση χωρικών εννοιών (μπροστά/πίσω, πάνω από/πάνω στο, ανάμεσα/απέναντι).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

- Δυσκολεύονται να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν σχέση με τους συνομήλικούς τους.
- Αδυνατούν να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν μη λεκτικές πληροφορίες που μας βοηθούν να αναλύσουμε τη συναισθηματική κατάσταση του συνομιλητή μας.
- Παρουσιάζουν κοινωνική ανωριμότητα σε σχέση με τους συνομήλικούς τους.

Τι θα πρέπει να κάνει ένας γονιός σε

περίπτωση που το παιδί του εμφανίζει δυσκολίες στο νηπιαγωγείο;

Οι γονείς δεν πρέπει να αφήνουν το χρόνο να κυλάει άσκοπα. Σε περίπτωση που ανησυχούν για το παιδί τους καλό θα είναι να επισκεφθούν κάποιο αρμόδιο φορέα για να γίνει εκτίμηση της σχολικής ετοιμότητας του παιδιού και να συζητήσουν τους προβληματισμούς τους. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί κάποια ανωριμότητα, είναι σημαντικό το παιδί να βοηθηθεί άμεσα. Η έγκαιρη διάγνωση και αντιμετώπιση πιθανών δυσκολιών (πριν την ένταξή του παιδιού στο σχολικό περιβάλλον) αποτελεί εγγύηση για την επιτυχή μετάβασή του από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο. Παράλληλα, συντελεί στην αποφυγή των ψυχολογικών προβλημάτων που μπορεί να προκαλέσει η καθημερινή αποτυχία και απόρριψη που θα βίωναν αυτά τα παιδιά στο σχολείο και στο σπίτι.

Γιατί θεωρείται αναγκαία η πρώιμη εκπαίδευση;

Ορισμένοι γονείς δεν γνωρίζουν πόσο σημαντική είναι η έγκαιρη αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων. Αν οι δυσκολίες του παιδιού δεν αντιμετωπισθούν έγκαιρα, τότε θα έχει χαθεί πολύτιμος χρόνος και θα είναι δύσκολο να αποφευχθεί η σχολική αποτυχία. Επιπλέον, η έλλειψη κατανόησης από το άμεσο περιβάλλον του παιδιού, η κριτική και η απόρριψη μπορούν να δυσχεράνουν ακόμη περισσότερο μία ήδη φορτισμένη κατάσταση. Άλλοι πάλι γονείς χάνουν χρόνο, γιατί ελπίζουν ότι

οι δυσκολίες του παιδιού τους θα εξαφανισθούν καθώς αυτό μεγαλώνει και ωριμάζει. Αλλά, δεν γνωρίζουν πως όσο πιο έγκαιρα εντοπισθεί το πρόβλημα και αντιμετωπισθεί, τόσο πιο γρήγορα θα μάθει το παιδί ν' αναπτύσσει τεχνικές για να καλλιεργήσει τις δεξιότητές του και θα ενισχυθεί η αυτοπεποίθησή του. Αυτό το στοιχείο είναι απαραίτητο για να έχει αργότερα το παιδί το κουράγιο να αγωνιστεί, για να πετύχει τους στόχους του.

Όλοι αυτοί οι γονείς δεν συνειδητοποιούν ότι:

- Η αδιαφορία ενός παιδιού για τη λεκτική επικοινωνία προμηνύει πιθανή αδιαφορία και για το γραπτό λόγο (διάβασμα, γραφή, μαθηματικά).
- Οι αντιστροφές συλλαβών στον προφορικό λόγο μας προδιαθέτουν ότι ενδεχομένως θα κάνουν κάτι αντίστοιχο στη γραφή και στην ανάγνωση.
- Η δυσκολία να θυμούνται μια ιστορία που άκουσαν ή να συγκρατήσουν κάποιες πληροφορίες σημαίνει πώς θα ξεχνούν πληροφορίες, οδηγίες ή τις επεξηγήσεις του δασκάλου, ενώ μελλοντικά το διάβασμα θα τους αφήνει αδιάφορους ή θα τους δυσκολεύει.
- Η αδυναμία να οργανώσουν σωστά το λόγο τους και να μας δώσουν μόνο όσες πληροφορίες έχουν σχέση με την ιστορία που μας αφηγούνται αποτελεί ένδειξη ότι η σκέψη τους είναι μάλλον συγκεχυμένη.
- Η κοινωνική αδεξιότητα μας προϊδεάζει ότι ίσως θα δυσκολεύονται σε ομαδικές εργασίες.

Πώς μπορεί ένας γονιός να καλλιεργήσει κάποιες δεξιότητες στο παιδί του;

- Εκμεταλλευτείτε την επίσκεψή σας στο σούπερ-μάρκετ και ζητήστε του να εντοπίσει τη μάρκα το χυμό που πίνει ή το γιαούρτι που τρώει ανάμεσα στα άλλα προϊόντα.
- Παίξτε μαζί του επιτραπέζια παιχνίδια γιατί το βοηθούν να μάθει να υπακούει σε κανόνες.
- Ταξινομήστε μαζί του αντικείμενα με βάση διαφορετικές ιδιότητες (π.χ.: χρώμα, σχήμα, μέγεθος, θερμοκρασία).
- Πείτε του να αναζητήσει γύρω του αντικείμενα που αρχίζουν από διάφορους ήχους (π.χ.: κ, φ, δ).
- Διαβάστε μαζί του παραμύθια που αναφέρονται σε κοινωνικά θέματα (π.χ.: διαφορετικότητα, μοιρασιά, τσακωμός) και συζητήστε τα μαζί του.
- Φτιάξτε μαζί του κάρτες αλληλουχίας και πείτε του να τις βάλει στη σωστή σειρά (π.χ.: ζωγραφίστε ένα πιάτο γεμάτο φαγητό, ένα μισοάδειο και ένα εντελώς άδειο).
- Φτιάξτε ένα παραμύθι μαζί του. Γράψτε τις προτάσεις που σας υπαγόρευσε σε διαφορετικά φύλλα και αφήστε το να ζωγραφίσει εικόνες που να ταιριάζουν στην κάθε πρόταση. Στη συνέχεια, συρράψτε τα φύλλα μαζί.
- Ενθαρρύνετέ το να ζωγραφίσει μια εικόνα και ζητήστε του να σας υπαγορεύσει μια λεζάντα για να την γράψετε από κάτω.

Υπάρχουν διαφορές στην απόδοση παιδιών που φοιτούν στο νηπιαγωγείο;

Είναι λογικό να υπάρχουν διαφορές στην απόδοση των παιδιών ακόμα και στο επίπεδο του νηπιαγωγείου. Αυτές οι διαφορές θα πρέπει να

συγκριθούν λαμβάνοντας υπόψη τα ερεθίσματα που έχει δεχθεί ένα παιδί από το περιβάλλον του. Για παράδειγμα, αν δεν έχουμε προσπαθήσει να δείξουμε στο παιδί πώς να γράφει το όνομά του είναι αναμενόμενο να μην μπορεί να το κάνει. Αντίθετα, αν έχουμε προσπαθήσει επανειλημμένως αλλά το παιδί εξακολουθεί να δυσκολεύεται τότε αυτό το γεγονός είναι άξιο διερεύνησης. Αν και δεχόμαστε τις διαφορές, ωστόσο υπάρχουν κάποια αναπτυξιακά ορόσημα τα οποία το παιδί θα πρέπει να έχει κατακτήσει σε μια συγκεκριμένη ηλικία. Για παράδειγμα, σε ηλικία ενός έτους πρέπει να περπατάει και να λέει 3-4 λέξεις, ενώ σε ηλικία δύο ετών πρέπει να σχηματίζει φράσεις 2-3 λέξεων και να κλωτσάει την μπάλα χωρίς να χάνει την ισορροπία του. Τυχόν αποκλίσεις από αυτά τα στάδια ανάπτυξης θα πρέπει να θορυβήσουν τους γονείς και να τους κινητοποιήσουν, ώστε να απευθυνθούν σε έναν επαγγελματία ψυχικής υγείας για αξιολόγηση.

Τι θα πρέπει να περιμένει ένας γονιός από το ελάχιστο παιδί του, σε επίπεδο μάθησης, συγκέντρωσης, αντίληψης και ομιλίας;

Ένα ελάχιστο παιδί θα πρέπει να προφέρει καθαρά όλα τα σύμφωνα και τα συμπλέγματά τους, να μπορεί να αναπαράγει μια ιστορία με τη βασική της πλοκή, να κάνει ερωτήσεις για να αποκομίσει πληροφορίες, να χρησιμοποιεί σύνθετες προτάσεις, και να γνωρίζει βασικές αντίθετες έννοιες. Θα πρέπει να έχει κατακτήσει χρονικές έννοιες (πριν, τώρα, χθες, αύριο), χρονικές αλληλουχίες (πρωί,

μεσημέρι, απόγευμα, βράδυ) να γνωρίζει τις ημέρες της εβδομάδας και τις εποχές. Επίσης θα πρέπει να έχει κατακτήσει χωρικές έννοιες (μπροστά/πίσω, ανάμεσα/απέναντι, πάνω στο/πάνω από). Θα πρέπει να μπορεί να μείνει συγκεντρωμένο σε μια δραστηριότητα. Ένα παιδί στα έξι του χρόνια χειρίζεται το ψαλίδι σωστά, κουμπώνει τα κουμπιά ή το φερμουάρ του, καταφέρνει να ενώνει κομμάτια lego, χρωματίζει εντός πλαισίου, σχεδιάζει ορισμένα σχήματα (π.χ.: ρόμβος), παίζει παιχνίδια με τη μπάλα (την πιάνει και την πετάει στο συμπαίκτη του με στόχο να την πιάσει). Επίσης πρέπει να εντοπίζει ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα σε δυο εικόνες ή σχήματα. Επιπλέον, σε αυτή την ηλικία θα πρέπει να ξεχωρίζει και να συγκρίνει ποσότητες (π.χ.: 3 δέντρα -7 δέντρα: που έχουμε περισσότερα;/ που είναι λιγότερα;) και να μην δυσκολεύεται στην αρίθμηση ένα προς ένα.

Πώς νιώθει το παιδί της πρώτης δημοτικού στις αρχές της σχολικής χρονιάς;

Η μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό είναι ένα σημαντικό βήμα στη ζωή του παιδιού. Το παιδί καλείται να προσαρμοστεί σε ένα νέο σχολικό περιβάλλον, σε διαφορετικό ωράριο, και σε καινούργιες υποχρεώσεις. Είναι λογικό να νιώθει αγωνία. Ακόμη και τα σχόλια των ενηλίκων για τις νέες απαιτήσεις στις οποίες καλείται να ανταποκριθεί ή για τις πρόσφατες αλλαγές στα βιβλία μπορεί να αποτελέσουν πρόσθετη πηγή άγχους. Επιπλέον το γεγονός ότι βρίσκεται στον ίδιο προαύλιο χώρο με πολύ μεγαλύτερα παιδιά τα

οποία ενδέχεται να το πειράξουν ή να το σπρώξουν άθελά τους μπορεί να του γεννούν ανασφάλεια και άγχος. Σε περίπτωση που διστάζει να πάει στο σχολείο ή εκφράζει ανησυχίες, οι γονείς θα πρέπει να το ακούσουν με προσοχή και να το καθησυχάσουν.

Πώς μπορεί ο γονιός να βοηθήσει το παιδί του ώστε η μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό να είναι ομαλή;

Μία βόλτα στο σχολείο πριν από την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς θα βοηθήσει το παιδί να εξοικιωθεί με τους χώρους. Επίσης καλό είναι να ξέρει το παιδί σε ποιον θα πρέπει να απευθυνθεί εάν κάτι το προβληματίζει ενώ βρίσκεται στο σχολείο. Αυτό θα το ηρεμήσει και θα το βοηθήσει να νιώσει μεγαλύτερη ασφάλεια. Επιπλέον, αν κάποια παιδιά από το νηπιαγωγείο του παιδιού σας ή από τη γειτονιά σας είναι στην ίδια τάξη με το παιδί σας, τότε θα μπορούσατε να κανονίσετε μια συνάντηση για παιχνίδι με αυτά τα παιδιά. Αυτό θα ήταν μια καλή ευκαιρία να γνωριστούν καλύτερα και να αισθάνονται πιο άνετα τις πρώτες εβδομάδες της πρώτης τους σχολικής χρονιάς στο δημοτικό σχολείο.

ΠΗΓΗ <http://www.texnilogou.gr/el/parents/?&nid=15>